

Katoliški GLAS

UREDNIŠTVO IN UPRAVA:
Gorizia, Riva Piazzutta, 18 - tel. 3177
PODUREDNIŠTVO:
Trieste, Vicolo d. Rose, 7 - tel. 37603

Polletna naročnina . . . . . L 900
Letna naročnina . . . . . L 1.800
Letna inozemstvo . . . . . L 2.800
Poštno čekovni račun: šte. 24/12410

Leto XV. - Štev. 28 (750)

Gorica - četrtek 11. julija 1963 - Trst

Posamezna številka L. 40

VINKO BELICIC

Ob prazniku sv. Cirila in Metoda

O nobeni prireditvi, kar smo jih po vojni imeli Slovenci na teh primorskih tleh, ne bi mogli reči tega, kar lahko rečemo o današnji slavnosti: namreč, da je to praznik najožje povezanosti med zvestobo krščanski veri in zvestobo naši materini besedi — ter vobče praznik človeškega bratstva.

In tudi nikdar doslej nismo šli še tako daleč v davnino — v čas pred tisoč sto leti. Ali sveta brata Ciril in Metod sta dve izredno svetli osebnosti, ki sta razlikovali svoj čar na vso okolico, prijateljsko in neprijateljsko — in imata s svojim zgledom tudi nam veliko povedati.

Doma sta bila iz Soluna, lepega in bogatega mesta ob Egejskem morju — iz starodavnega mesta Thessalonika, kjer je že apostol narodov sv. Pavel ustanovil cvetočo krščansko občino. Rojena in vzgojena torej ob eni velikih korenin Kristusove Cerkve sta že od mladih let imela oči uprte naprej. Naravne talente sta si bogatila z marljivim učenjem in rasla sta v ljubezni do Boga in do ljudi, v svetosti in pokorščini. Do velike izobrazbe sta se povzpela, a nista se prevzela!

Ljubila sta svoj materin grški jezik, posodo tolikih stvaritev človeškega duha v teku stoletij. Ni pa ju bilo sram naučiti se tudi jezika preprostega ljudstva, ki je živel v okolici Soluna in po vsej deželi Makedoniji: ta jezik so govorili tamkajšnji Slovani — govorili so ga, pisali pa ga ni znal še nihče.

— Tedaj je prišel prošnji klic od kneza Rastislava, ki je vladal slovanskim rodovom na skrajnem zapadu, ob sami nemški meji:

»Cesar bizantinski, vladar vzhodnega Rima, pošlji mojemu ljudstvu misijonarje, ki poznajo slovanski jezik! Zakaj nemški duhovniki in škofje pri nas bolj širijo moč nemškega kralja nego blagovest Jezusovo. Moje ljudstvo ne razume latinščine — in živi vrelci evangelija ne morejo do njegovega srca. To je velika škoda! Pomagaj mi!«

Cesar carigradski se je ozrl naokrog, in oči so mu obstale na dveh solunskih bratih: učenih, sposobnih, versko gorečih. In ker sta govorila tudi slovanski jezik, sta spoznala, da ju kliče sam Bog v daljino, tujo deželo.

Ciril je tedaj sestavil abecedo slovanskega jezika in za prve potrebe prevedel vanj nedeljske evangelije: tako je slovščina iz govornice postala knjižni jezik. Potem sta se brata poslovila od ljubljene matere-vdove in od domovine.

Ali si moremo predstavljati čudenje moravskih Slovanov, ko so slišali, kako ta dva velika in slavna moža gladko govorita slovanski jezik in ljubita prezirane Slovane? Razodela sta se kot prava apostola Kristusovega nauka ljubezni do vseh ljudi, do vseh narodov ne le z besedo, ampak tudi z zgledom.

Učila sta ljudi, da življenje ni boj in trpljenje in izgorevanje brez smisla in brez cilja, temveč da je priprava na nebesa. Prinesla sta jim svobodo božjih otrok. In pobožno so ponavljali za njima Gospodovo molitev, ker so jo razumeli: »Oče naš, iže si na nebesih, da sventiš sen imen tvoje, da pridet cesarstvo tvoje, da bondet volja tvoja jako na nebesi i na zemlji...«

Ljudstvo je šlo trumoma za njima in pridruževali so se jima učenci. Obenem je raslo število in slovanski jezik prevedenih svetih knjig.

Po Cirilovi smrti so nastopili težki časi, ker se nemški škofje niso morali odreči Moravski in Panoniji ter se je ponemčevanje teh dveh slovanskih dežel nadaljevalo. Toda ko je šel Metod ponovno v Rim in se vrnil z novo častjo kot njen nadškof, je nemški srd vzplamtel: Metod je prišel v roke nemških škofov, ki so z njim surovo postopali. On se je branil odločno in dostojanstveno. Ni se hotel odpovedati nadškofiji in se umakniti.

Dve leti in pol je prebival v ječi, dokler ni novica o njegovi usodi prišla do Rima

in je papež Janez VIII. ukazal vso zadevo natanko raziskati. Prizadeti so priznali svojo krivdo in bili ostro kaznovani. Metod pa se je vrnil na Moravsko — z nekdanjo globoko vero, ki je ravnanje njegovih nevrednih sobratov ni omajalo.

— Nadaljnja Metodova pot je bila pot dela, boj, potrpljenja in vztrajnosti. Dosledno je oznanjal Kristusov nauk in se ni laskal človeškim slabostim. Petindvajset let dolgo misijonsko delo ga je končno utrudilo in mu strlo telesne moči. Komaj so ga pokopali v moravski stolni cerkvi blizu Velehrada, že se je vzdignila nemško-latinska stranka ter naskočila Metodovo delo in njegovo dediščino.

V zmedah tistega časa, ki niti papeškemu Rimu niso prizanesle, so laž, sebičnost, sovraštvo in nasilje skoraj uničili sadove Metodovega truda. Kakih dve sto Metodovih učencev je bilo vrženih v ječo, potem pa so bili pogubljeni čez mejo. Apostolsko in prosvetno delo so nadaljevali med balkanskimi Slovani. Lahko si mislimo, na kak preskušnji je bila njih vera, ko so se spraševali: Ali so tisti, ki so nas pregnali, še pravoverni kristjani? Toda kljub pohujšljivemu zgledu slabih kristjanov so ohranili svojo vero nedotaknjeno!

Most, ki naj bi bil preko Slovanov družil vzhodni in zahodni Rim, je bil porušil: mogoče bi — da je bilo drugače — sploh ne prišlo do usodnega cerkvenega razkola pred devet sto leti. Letos, ko praznujemo tisočletnico prihoda sv. Cirila in Metoda med Slovane, govorijo in pišejo o njima in njunem delu zgodovinarji in jezikoslovci vse Evrope.

Slovanski svet namreč danes ponovno zbujajo pozornost. Zapadna Evropa se odpira Vzhodu: po univerzah ustanavljajo stolice za slovanske jezike in znanstveni časopisi čutijo dolžnost, da svoje bralce seznanjajo s slovanskimi narodi, z njih zgodovino, z njih kulturo in z njih problemi.

Nihče, kdor je resnično izobražen, danes ne govori več o Slovanih kot o nekakih barbarih ali o manjvredni rasi. Še pred sto leti, še pred petdesetimi, še pred petindvajsetimi so bili domišljavi, na svojo moč in preteklost oprti evropski narodi zviška gledali nanje — a zgodovina jih je obsodila.

Cas gre naprej — in nekdanji predsodki, nekdanje krivice se umikajo zdravemu gledanju. Iz davnine stopata sveta solunska brata v vsem blišču svoje slave — in mi čutimo v srcu globoko hvaležnost, ker sta zapadnoslovanskemu svetu prinesla luč vere in v knjigi zapisano materino besedo. Po tej veri in po tej besedi smo vstali iz teme in zaostalosti ter postali sestavni del Evrope: tiste srednjeveške in te današnje, ki se zdaj prebujata in v kateri bomo tudi mi Slovenci imeli svoje mesto in svoj glas.

Po svojem zemljepisnem položaju smo na sredi med Vzhodom in Zahodno Evropo. Zavedati se moramo, kakšna je naša dolžnost danes, ko se Evropa zedinjuje.

Usojeno nam je, da smo most, ki spaja dva bregova, da smo pristan, ki druži dvoje bitij, ki spadata skupaj. Napraviti moramo vse, da bo ta most čvrst — in da bo ta pristan svetel. Ne smemo se umikati tej nalogi!

V vseh preskušnjah stoletij nas je Slovence reševala pred narodno smrtjo zvestoba materini besedi: tisti besedi, ki sta jo prva pisala in v njej učila sveta brata Ciril in Metod.

Ali se bomo mi, ki izpovedujemo isto vero ljubezni, predajali malodušnosti in obupavanju? Nikakor ne! Pač pa bomo pogumni, ponosni in polni zaupanja: zakaj na začetku naše književnosti stojita dva svetnika — in naša literatura se začneja z molitvami!

Hodili bomo po poti lepote, časti in zvestobe, pa naj nam koristolovstvo in blede sebičnost na levi in desni še tako zastirata oči.

Mi imamo svoj cilj — mi vemo kam!

Nadškof msgr. Anton Vovk umrl

V ponedeljek zvečer je tržaški radio sporočil svetu vest, da je v jutranjih urah umrl ljubljanski nadškof dr. Anton Vovk. Znano je bilo, da je nadškof že dalj časa bolehal. Saj smo to slišali zlasti v času, ko sta skupaj z msgr. Drževnikom bivala v Rimu zaradi koncila. Tudi pozneje je večkrat prišlo v javnost, kako hudo je z zdravjem ljubljanskega nadškofa. Toda vedno smo upali, da se bo obrnilo na boljše, posebno ker se je za nadškofa toliko molilo. Ali božja volja je bila drugačna kot naše želje in zato je k sebi poklical zvestega služabnika, da mu obilno poplača njegov trud.

Nadškof Vovk je učakal 63 let in je bil doma z Vrbe na Gorenjskem ter se je rodil v isti hiši kot pesnik Prešeren. Pozneje je postal duhovnik in služboval precej let kot dekan v Trzinu. Škof Rožman ga je poklical v Ljubljano in ga imenoval za kanonika. Bil je najmlajši kanonik. Ko je msgr. Gregorij Rožman maja 1945 zapustil Ljubljano in se umaknil na Koroško pred partizani, ki so ga obsodili na smrt, je poveril upravo škofije kanoniku Vovku. Tako je ta sprva vodil škofijo kot generalni vikar, nato pa je bil imenovan za škofijskega administratorja in 1.

decembra 1946 posvečen za škofa. Po smrti msgr. Rožmana je bil imenovan za rednega ljubljanskega škofa in leta 1961 za prvega ljubljanskega nadškofa.

Goriški duhovnik, ki je imel priložnost pobliže spoznati pokojnega ljubljanskega vladiko, pravi o njem: »Zavedal se je, da je škof, da je oče izročeni mu duši, da je pastir toliko ovčic božje črede. Iz te zavesti vse njegove misli, besede in dejanja predvsem in samo za duše, pozabljajoč in skoro zanemarjajoč svoje telesno

zdravje. Tudi med zadnjim obiskom letos pred veliko nočjo je bolj kakor o svoji bolezni govoril o skrbi za duše in kako bo lahko še delal ob pomoči pomožnega škofa.

In tako vdan je bil sv. Cerkvi in rimskemu papežu! »Ob prvem najinem srečanju« nadaljuje ista oseba, »je hotel vse vedeti o sv. očetu Piju XII., ki ga je imenoval za škofa, in kako vesel je bil Janeza XXIII., kateremu je bil tako podoben po brezmerni dobroti. Ob zadnjem obisku mi je hotel pripovedovati, da je dobil od sv. očeta v spomin kelih, da je sveti oče poslal ljubljanski stolni cerkvi spominsko svečo in zlasti kako da ga je uslišal z imenovanjem pomožnega škofa v osebi, ki jo je sam predlagal. »Kako je dober sv. oče,« je ponovno in ponovno zatrjeval, »in kako ljubi Ljubljano, koliko pozornosti za našo nadškofijo. Hvala Bogu in sv. očetu!« Take in podobne izraze vdanosti in hvaležnosti je človek slišal iz njegovih ust.

In njegova ljubezen do duhovščine in do vernikov! Zanj so bili vsi samo dobri in dobro obetajoči otroci. Bal se je le, da ne bi zlasti duhovniki zašli na stranpota. Pri tem je videl zanje posebno eno veliko nevarnost, ki je pa ni mogel preprečiti, in to je bila zanj največja bolečina.»

***

Ljubljana in z njo ves slovenski narod sta izgubila v nadškofu Vovku velikega škofa in narodnega voditelja v najtežjih dneh naše novejši zgodovine. S trdno vero in varno roko je vodil nadškofijo v težkih časih povojnih zmed in zablod. Naj mu bo Bog obilen plačnik, pri Bogu pa naj prosi za ljubljansko nadškofijo in slovensko ljudstvo.

Spor med Moskvo in Pekingom

Ob splošnem zanimanju svetovne javnosti so se v petek 5. julija pričeli v Moskvi napovedani kitajsko-sovjetski razgovori. Na dnevnem redu je ideološki spor med sovjetskimi in kitajskimi komunisti, ki že dokaj časa razdvaja in krusi »monolitnost« komunističnega tabora. V zadnjem času pa se je spor tako razvnel, da je nastala potreba po temeljitem razčiščenju, katero so ob več prilikah zahtevali posebno Kitajci. Hruščev in ostali sovjetski prvaki niso nikdar kazali zanimanja za te želje Pekinga. Toda, kot rečeno, je zadeva zavzela tak obseg in Kitajci so jo tako silili naprej, da se je Hruščev moral vdati in privoliti v dvostranska pogajanja na ravni centralnih partijskih komitejev.

Razgovori potekajo v največji tajnosti. Sovjetsko odposlanstvo vodi Suslov, kitajsko pa Teng Siao Ping. Dopisniki zahodnih listov poročajo, da je bil sprejem odposlancev bolj hladen. Ob prihodu na letališče so bili kitajski delegati zelo rezervirani. Ploskali so jim samo njihovi rojaki, ki živijo v Moskvi. Nekaj dni prej pa so sovjetski cariniki na letališču zadržali dva člana kitajskega odposlanskega dveh ur. To je zelo prepričljiva slika trenutnih sovjetsko-kitajskih odnosov.

Kakšen bo izid teh pogajanj? To je vprašanje, ki si ga zastav-

ljajo mnogi na Vzhodu in na Zahodu. Z ozirom na resnost spornih vprašanj, ki jih morajo rešiti, je zelo malo verjetno, da bi spor poravnali s kakim kompromisom. Potemtakem ne ostane drugega, kakor da, ali privedejo spor do kraja ali pa da ga več ali manj prikrito vlečejo naprej kot doslej. To tudi zaradi tega, ker gre za temeljna ideološko-politična načela, pri katerih je izključeno, da bi ena ali druga stranka popustila.

BISTVO IDEOLOŠKEGA SPORA

Glavno sporno vprašanje zadeva vprašanje miroljubne koeksistence med komunističnimi in kapitalističnimi državami. Sovjeti zagovarjajo stališče, da ni nujno, da pride do vojne med obema taboroma oziroma gredo še dlje: da se je treba atomski vojni izogniti, ker bi se z njo tvegala sam obstoj socialističnega tabora. Zaradi tega je Hruščev popravil teorijo Marxa in Lenina o neizbežnosti vojne s kapitalističnim svetom in proglasil načelo tako zvane »miroljubne koeksistence«. S tem je hotel izključiti v današnjih pogojih vojno (ki bi nujno postala atomska) kot sredstvo za uničenje kapitalističnih držav, ter prenesti tekmo na gospodarsko in politično področje. Na tej podlagi je osnoval svojo politiko zbliževanja z Zahodom, se lotil pogajanj za preki-

nitev nuklearnih poskusov, umaknil s Kube atomske rakete in podvzel še druge podobne pobude. Pri tem ga vodi praktično načelo: razširiti komunistični sistem z mirnimi sredstvi in se na vsak način izogniti spopadu z nuklearnim orožjem.

Kitajci pa zagovarjajo ravno nasprotno, in Marxovo načelo o neizbežnosti vojne za uničenje zahodnega imperialističnega tabora še vedno velja, kljub iznajdbi strahotnega atomskega orožja. Kitajsko ideološko glasilo »Rdeča zvezda« z dne 4. marca 1963 to tako oprečuje: »Če bi imperialisti sprožili vojno, bi to res zahtevalo od vseh narodov ogromne žrtve. Kljub temu mislimo, da bi se žrtve izplačale. Kajti na razvalinah imperializma bi potem zmagovali narodi kmalu zgradili novo civilizacijo, tisočkrat bolj napredno od kapitalistične, ki bi jim zagotovila res čudovito bodočnost.«

V pismu kitajskih komunistov sovjetskim z dne 14. junija 1963, ki je vzbudilo toliko hrupa v Moskvi in zaradi širjenja katerega so sovjetske oblasti izgnale iz Moskve tri kitajske funkcionarje ter dva študenta, pa je med drugim rečeno: »Tisti, ki menijo, da je možno graditi boljši svet brez orožja, oboroženih sil ter vojn na podlagi splošne in popolne razo-

(Nadaljevanje na 3. strani)

KRŠČANSKI NAUK

Skrb za dušno zveličanje

Neki dijak je pripovedoval sv. Filipu Neriju, da stoji pred maturo in da upa, da jo bo dobro napravil. Sveti Filip se je zanimal, kakšni so njegovi načrti za bodočnost. Fant je odgovoril: »Postati hočem odvetnik. Vsi mi pravijo, da sem za ta poklic kakor ustvarjen.« — »In potem?« ga vpraša duhovnik. »Kot advokat bom postal slaven; nato se bom oženil in postal bogat človek.« — »In potem?« — »Upam, da bom na rimskem sodišču dosegel kako visoko mesto.« — »In potem?« — »Potem? moral bom pač umreti.« — Tedaj je potegnil svetnik mladeničevo glavo čisto k sebi in mu je tiho zašepetal na uho: »In potem?« — Mladenič ni tega resnega pogovora nikoli pozabil.

Večno zveličanje naše duše nam mora biti važnejše kot vse zemeljske dobrine (bogastvo, čast, slava, užitki). Saj je Jezus sam povedal: »Iščite najprej božjega kraljestva in njegove pravice in vse vam bo navrženo.« (Mt 6, 33). Vse, kar na zemlji delamo, mora služiti našemu večnemu zveličanju; naše misli in skrbi, molitev in delo, jed in pijača, šport in razvedrilo.

Svojega zveličanja ne smemo postavljati v nevarnost. Skrb za zemeljsko srečo ne sme biti v škodo večnemu zveličanju. Vsako nagnjenje k slabemu moramo premagovati. Biti moramo pripravljeni izgubiti prej vse, denar in premoženje, čast in prostost, da svoje življenje, kakor pa postaviti svoje zveličanje v nevarnost. Kako resno so Jezusove besede: »Kaj namreč pomaga človeku, če si ves svet pridobi, svojo dušo pa pogubi? Ali kaj bo dal človek v zameno za svojo dušo?« (Mat 16, 26).

Da bomo znali brzdati svoja nagnjenja, se moramo vaditi v premagovanju. Večkrat si moramo odreči na pr. tudi kaj dovoljenega. Če se prepustiš, da vladajo v tebi vsi nagoni, odpreš hudobnemu duhu vrata v svojo dušo. Brez premagovanja, ni krščanskega življenja.

Ce hočemo priti v nebesa, moramo živeti kot otroci božji, ogibati se greha in priložnosti v greh in si z dobrimi deli zaslužiti nebesa.

Zgledi premagovanja in zatajevanja tudi v dovoljenih rečeh: Takoj, ko se zbudiš, vstani; — ostani miren, četudi te kaj zaboli ali razburi; — počakaj nekoliko s pitjem vode, ko čutiš žejo; — odzovi se takoj, ko si poklican od igre itd. — S takimi malimi vajami dobiš voljo v svojo oblast tudi tedaj, če bi se ona hotela odločiti za kaj pregrešnega.

Navdušen sprejem kardinala Wyszyńskiego

Preteklo nedeljo se je poljski primas kardinal Wyszyński vrnil iz Rima v domovino. Kljub temu da je vlak imel več ur zamude in da je v mestu vladala huda vročina, je kardinala pričakalo na postaji ogromno ljudstvo. Kardinal jih je smeje se vprašal, če ga bodo sploh pustili domov, taka gneča je bila okrog njega. Pohvalil jih je, da so mu pripravili bolj vroč sprejem, kakor je bilo vroče vreme. Povabil jih je za zvečer v stolnico, kjer jim bo govoril. Zvečer se je stolnica napolnila z verniki in kardinal je omenil, kako poljske oblasti dolžijo škofo, da se ne ravna po besedah papežev enciklike »Pacem in terris« ter da po svoje sodijo svetovni in položaj v državi. Temu je poljski primas oporekal, kajti kakor papež Janez XXIII., tako papež Pavel VI. in vsi katoliški škofje delajo in se trudijo za mir, a predvsem za mir v dušah, za svobodo in pravico v duhu vere in človeškega dostojanstva. Zato, je dejal, naj bodo božji problemi prepuščeni škofom.

Pomagali so jim v samostan

Japonka Kimura Masako je na zelo edinstven način prišla v samostan. Doma iz Tokia je postala katoličanka in zahrepenela po samostanskem življenju. Toda njen oče, goreč šintoist, ji ni hotel dati dovoljenja. Tedaj je zvedela, da bi lahko stopila v samostan tudi proti očetovi volji kje v inozemstvu. Izbrala si je Španijo. Toda kako priti tako daleč? Za njeno željo je izvedela španska radijska postaja v Madridu. Svojim poslušavcem je povedala željo japonskega dekleta in jih prosila za pomoč. Ti so se velikodušno odzvali in zbrali potreben denar, da je Kimura Masako mogla plačati vožnjo in priti v Španijo ter stopiti v samostan.

Tisočletnica atoških samostanov

V našem listu smo do sedaj objavili tri članke ameriškega jezuita o Sveti gori Atos in o tamkajšnjih menihih. Ta Sveta gora obhaja letos tisočletnico ustanovitve. Na to so se spomnili z dokajšnjimi slovesnostmi po vsej Grčiji od 21. do 24. junija. Pred tisoč leti 963. leta, je grški menih Atanazij Athoniata ustanovil osrednji samostan na Sveti gori Agio lavro. Od tu so se razširili menihi na vse kraje malega polotoka in ustanovili celo vrsto samostanov. Nekateri izmed teh so postali

zelo veliki in je v njih prebivalo do tisoč menihov. Toda to je zgodovina, danes je položaj dokaj drugačen, kot opisuje omenjeni jezuit v člankih, ki smo jih objavili. S tem v zvezi opozarjamo tudi na članek v tej številki o stanju ruskih samostanov na gori Atos.

Res, velika škoda, da tako propada nekaj cvetoče meniško življenje na vzvodu.

Papež na obisku pri bolnem kardinalu

Sv. oče Pavel VI. je obiskal kardinala Micaro, svojega namestnika v rimski škofiji. Ta kardinal je obol el in sv. oče ga je hotel osebno obiskati. Po poti so Rimljani sv. očeta toplo pozdravljali.

Zahvalne slovesnosti za papežovo izvolitev

Po vsem katoliškem svetu se še vedno vršijo zahvalne slovesnosti za izvolitev novega papeža. Tako so imeli slovesen Tedeum v Buenos Airesu, v Parizu, v Bonnu, v Saigonu in drugod.

Nov čudež v Lurdu

Zdravniški urad v Lurdu, ki je posebna zdravniška ustanova za preiskovanje čudežnih ozdravljenj v Lurdu, je v zadnjem času pregledal sedem nenadnih ozdravljenj, ki imajo na sebi pečat čudeža. Eden teh je ozdravljenje Else Alois Siciške, ki ima sedaj 32 let. Ta je zbolela na kostni jetiki in se zama z zdravila na raznih klinikah, nazadnje v Messini. Leta 1961 je prišla v Lurd in se pri votlini nenadoma začutila bolje. Dne 28. aprila 1961 je zdravnik prof. Michel-Marie Salmon podpisal izjavo, da je zdrava. Zdravniški urad je pa počakal še dve leti in sedaj potrdil, da je bolnica še vedno pri najboljšem zdravju in da se njeno ozdravljenje ne more pripisovati naravnim silam.

Cerar ponovno evropski prvak

Na V. evropskem pokalu v Beogradu je Miro Cerar iz Ljubljane v orodni telovadbi drugič osvojil prvo mesto in z njim naslov evropskega prvaka. Ko je mladi slovenski športnik stopil na tribuno je godba zaigrala jugoslovansko himno in predsednik mednarodne telovadne federacije FIG Charles Thoeni mu je obesil okrog vratu zlato kolajno. Množica pa je mlademu telovadcu navdušeno ploskala.

Atoški menihi za železno zaveso

Najbolj žalostno, kar doživi obiskovavec gore Atos, je njegova ugotovitev, da se vidno manjša število menihov iz dežel pod komunistično oblastjo: iz Rusije, Romunije, Bolgarije in Srbije. (V nekem pravoslavnem verskem časopisu je srbski menih Stefan zapisal: »Pohvalno se da pisati samo o preteklosti samostana Hileendarja, sedanost je temna.«)

Od teh so najbolj prizadeti Rusi, ker so nosilci najbolj slavne in pester zgodovine med atoškimi menihi. Pred prvo svetovno vojno je bilo na Atosu 4000 ruskih menihov; bili so številčno močnejši od Grkov. Zaradi stroge prepovedi grške vlade, da iz sovjetske Rusije ne sme noben menih priti na Atos, se je sedaj njihovo število zelo zmanjšalo.

Brez naraščaja so ti menihi prepuščeni počasnemu umiranju; verjetno bodo grški samostani prevzeli njihove lepe cerkve in zemljo. Najmlajši menih iz sedanje sovjetske Rusije, ki sem ga srečal na Atosu, je doma iz Podkarpatske Rusije in star 57 let. Povprečna starost ruskih menihov je 80 let in najznačilnejša njih delavnost: postelja v bolniški sobi.

Oče Ignacij je bil prvi ruski menih, ki sem nanj naletel, ko sem bil prišel v Karyes, kjer je vodstvo velike meniške (meniške skupnosti). Peljal me je v svoj samostan, kjer sem prenočil. Nekoč je bilo v njem 60 menihov, sedaj je oče Ignacij sam. Drugi dan sem srečal očeta Ivana iz samostana sv. Janeza Teologa (Evangelista); v njem je živel nekdanj 90 menihov, danes živi v njem oče Ivan sam, star čez 80 let in hrom.

Velika »skete« pripadajoča Vatopedom (sv. Andrej ali »Palača«) se je pred rusko revolucijo ponosila s 500 do 600 menih. Sedaj je niz praznih sob; le včasih se zasliši menihova hoja po praznih hodnikih. Samo šest jih je ostalo v njej, starih od 75 do 90 let, da sanjajo o slavnih časih tega quasi samostana, ki se je toliko let trudil, da bi bil priznan kot polnopravni samostan med dvajsetimi drugimi. Ker so bili Grki proti temu — imeli so večino je samostan ostal »skete«, čeprav je bil večji kot tridesetina drugih glavnih samostanov.

V samostanu preroka sv. Ilija je nekoč živel 250 menihov, sedaj jih je samo 11.

V Pantelejmonu je danes še 30 menihov, polovica njih na bolniških posteljah. V njihovi obednici je prostora za 800 menihov; v času pred rusko revolucijo so morali imeti glavni obed v dveh izmenih, da so mogli postreči vsem menihom. Druge manjše stavbe okrog samostana, ki so bile nekdanj ruske, so že zasedli menihi drugih narodnosti, ponajveč Grki. Seveda je v njih še viden ruski vpliv v stavbarstvu in v ruskih ikonah, ki krase njihove cerkvice.

Kljub njihovi žalostni usodi neizogibnega izumiranja sem doživel izredno veselje pri obisku teh ruskih menihov. Ko so me sprejemali kot gosta, sem občutil pri njih več toplote in opazil več duha skupne discipline ter več skrbnosti pri opravljanju liturgije kot pa v grških samostanih. Ti ruski menihi so prav taki, kot jih je prikazal Dostojevski v svojih

romanah. Ob sprejemu so me pozdravili z globokim poklonom, ves čas obiska me klicali s krstnim imenom, ob odhodu pa pozdravili s poljubom. Pri njih nisem opazil najmanjšega predsodka zaradi tega, ker sem katoliški duhovnik.

Ob pogledu na njihove bogato okrašene cerkve in kapele, na njihove kmetije in vinograde ter na njihova velika gostišča, ki so nekoč mogla sprejeti do 300 ruskih romarjev na dan, mi ni bilo težko predstavljati si njihov vpliv in veličino minulih časov. Gora Atos je bila za vsakega ruskega romarja vmesna postaja na poti iz Svete dežele domov. Vsak veren Rus je mislil, da je njegova dolžnost, da gre na tako romanje pred svojo smrtjo.

Samostan sv. Andreja, ki je bil zgrajen šele sredi preteklega stoletja, ima največjo cerkev. Okrašena je tako bogato, da jo imenujejo »palača«. Ta največja cerkev na Atosu je sedaj zaprta; šest menihov, ki so še tam, opravlja svoje pobožnosti v majhni kapeli.

V samostanu sv. Pantelejmona, ki se imenuje Rusik, so mi povedali, da so imeli 26 kapel, da so se v njih mogli izvršiti vsi menihi za liturgijo. Glavna cerkev »katholikon« je zidana v slogu 19. stol. in posvečena sv. Pantelejmonu. Pobožnosti so dvojezične: staroslovanske in grške, čeprav so tam samo trije grški menihi.

Po zavitih stopnicah nad obednico sem se povzpel v zvonik, kjer je veliko število zvonov; največji med njimi tehtal 13 ton. Ob velikih praznikih so zvonili nanje po notah menihi glasbeniki in vabili menihe in romarje k cerkvenim opravilom.

Pred odhodom sem se poslovil od opata samostana. Globoko se je priklonil in me prosil odpusčenja za grehe, ki so jih bili storili on in njegovi menihi. Ves osupel sem ga vprašal: »V čem ste grešili?«

Odgovoril je: »Hudo smo grešili zoper Boga in ta praznina v naših samostanih je kazna za naše grehe. Ko sem prišel sem na Atos, je bilo tu 4000 ruskih menihov. Med menihi v Rusiji je bila skoro neka strast, priti na goro Atos in tu zveličati svojo dušo. Kaj se je dogodilo? Naino mesto da bi bili ostali v Rusiji, kjer bi bili mogli postati svetniki, kot je postal Serafim iz Sarova, so prišli sem, pričeli se vdajati pijači in pozabili na poslanstvo

pravega meniha. Ruski samostani na Atosu so postali prebogati.«

Predstojnik samostana preroka Elija mi je dejal podobno: »Bog kaznuje ruske menihe za njihovo nekdane bogastvo v posestvih in beneficijah.«

Romanje v Rim skupine Slov. ženske zveze iz Amerike

Dne 17. junija je prispela na rimsko letališče »Fiumicino« z dvema jet-letaloma iz Lurda skupina Slovenian Women's Union of America. Skupina je štela 70 oseb ter jo je na letališču sprejel rojak g. Vinko Levstik, kateri je lastnik Hotela BLED in Penzion DANILA v Rimu in pri katerem je tudi cela skupina stanovala.

Skupina si je z avtopulmani ogledala Rim, dan pred odhodom pa se je udeležila sv. maše v baziliki sv. Klemenca. Sv. mašo je daroval za skupino preč. p. Anton Prešeren S.J. ob asistenci dveh slovenskih duhovnikov. P. Prešeren je spomnil skupino, da sta ostanke papeža Klemenca prinesla v Rim brata sv. Ciril in Metod in da v tej cerkvi ležijo ostanke slovanskega apostola sv. Cirila. Med sv. mašo so prepevali slovenske nabožne pesmi in skoro vsa skupina je pristopila k sv. obhajilu.

Po nekaj dneh je skupina spet odpotovala na letališče in od tu z jet-letali šla na obisk v staro domovino. — Vse potovanje je organizirala Potovalna pisarna Kollander iz Clevelanda. Skupino je vodila iz Amerike pesnica in urednica zveznega glasila ZAR, Mrs. Prislant, amer. Slovenka, v Rimu pa je za skupino skrbel g. Levstik sam.

Obsojeni menihi iz Mazzarina

V Messini se je pretekli teden zaključil prizivni sodni proces, ki se je pričel 20. maja in v katerega so zapleteni tudi trije redovniki iz samostana v Mazzarinu. Obtoženi so, da so izsiljevali denar in posredno ali neposredno sodelovali pri vrsti kaznivih dejanj in zločinov, ki so na Siciliji na dnevnem redu. Sodniki so po enajsturnem tajnem posvetovanju potrdili prejšnjo obsodbo treh civilistov, Azzolina in Salema na 30 let in Nicoletti na 14 let in pol. Trem redovnikom pa, ki so bili na prvi razpravi oproščeni, so sedaj naložili kazni vsakemu 13 let zapora.

Ali naj naši otroci postanejo na lastni zemlji beraški tujci?

V zadnjih letih smo pričeli vsakovrstnemu barantanju s slovensko manjšino in zemljo, na kateri prebiva. — Za širokopolitizirane meddržavnimi kupčijami, ki so v marsičem usodno vplivale na življenje in narodni obstanek slovenskega človeka v zamejstvu, prihajajo sedaj na vrsto razne uradne razlastitve in končno še vsiljivo prizadevanje cele vrste tujih podjetnikov, magnatov in špekulantov, ki

prežijo na vsak kvadratni meter naše zemlje kot muhe na kašo.

Kar naenkrat so mnogi petični italijanski gospodje našli pot na slovenski Kras: v Nabrežino, v Sv. Križ, na Prosek in drugam. Tu so s pomočjo raznih poklicnih in nepoklicnih mešetarjev, ki jim v Trstu pravijo »trapolerji«, v svojih načrtih tudi uspešni. Najdragocenejša jim je seveda zemlja ob obali... Tu so zlasti zadnja leta kupčije kot na tekočem traku: slovenska zemlja, obdelani in neobdelani vinogradi, prehajajo v tuje roke drug za drugim za majhen denar. Kam to vodi? Ali naši slovenski ljudje nič več ne mislijo na svoje otroke, na svojo bodočnost in obstanek? V časih najhujšega fašističnega pritiska sta slovenski posestnik in kmet znala varovati in braniti vsako ped svoje zemlje. Danes, ko ni več fašizma, ko lahko vsak oče, ki je pri zdravju, zasluži svoji družini kos kruha — pa prenmogi naši ljudje, ki imajo sicer polna usta slovenstva, tako brezglavo nasedajo tujim barantačem in prekupčevcem.

Ali ne vidimo, kako se nam tujci po pravici smejejo, ko tako lahkomišno in brez vsake potrebe prodajamo zemljo, ki so jo naši očetje in dedje v potu svojega obraza s tolikšno vneto in ljubeznijo obdelovali, ohranjali in jo nam zapustili?

Ze ta ugotovitev bi morala zadoščati vsakemu treznemu človeku, ki ima košček slovenskega duha v sebi in vsaj trohico ljubezni do svojih potomcev, katerim je dolžan zagotoviti napredek in blagostanje. Ali naj naši otroci pristanejo na lastni zemlji beraški tujci? Koliko je naših ljudi, ki so po bolj ali manj ugodno sklenjeni kupčiji ostali brez svoje zemlje in slednjč še brez ilre v žepu? Ali naj jih posnemamo? Nikakor! Zemlja, ki si jo pošteno kupil ali podedoval, naj ti bo sveta! Nikar je ne prodajaj, zlasti ne v današnjih razmerah, ko ima denarna valuta tako pčilo in nestalno vrednost, sicer te bodo sodili in obsodili tvoji lastni otroci!

Pok. nadškof ljubljanski msgr. Anton Vovk na pastirski vizitaciji

Proslava sv. Cirila in Metoda na Padričah

Nad tri tisoč udeležencev - Nastop pevskih zborov, govornikov, igravcev in skavtov

Prireditelji nedeljskega slavlja v čast sv. Cirila in Metoda na Padričah si gotovo niso obetali tolikšnega obiska in s tem tudi ne tolikega uspeha pri vsem optimizmu, s katerim so prireditve pripravljali. Bilo je to res veliko ljudsko slavlje, pravi ljudski tabor z vsemi glavnimi značilnostmi takih prireditev: udeležba od blizu in daleč, razgibano in veselo razpoloženje pri vseh, množične skupine nastopajočih, in vse na zeleni kraški gmajni, pod hrasti in v senci rešelik. Med odmore je človek imel vtis veselega »piknika«, ki tako prihaja v navado tudi v Evropi.

Takšen je torej bil okvir nedeljske proslave na Padričah. V ta okvir je spadal tudi primerno izbrani program. Predvsem prenovljena cerkvena sama, ki je dala povod za nedeljsko slavlje prav na Padričah. Brali smo, da jo je prenovil Tone Kralj. Kakšna je bila prej, ne vemo, sedaj pa smo videli, da je lepa, okusna, vsa nova. Padričani so lahko ponosni in želeli je le, da bi ob nedeljah ne ostajala prazna, temveč da bi kmalu postala premajhna in da bi morali na kakem bolj mirnem kraju sezidati novo.

Posebnost nedeljske proslave je bila sv. maša na prostem. Daroval jo je na velikem prostornem odru, na katerem je bil postavljen oltar, letošnji novomašnik iz Rojana g. Vončina. Med mašo so združeni mešani pevski zbori s Tržaškega peli mašne pesmi, skupne molitve je pa vodil msgr. Jamnik. Med mašo je pri evangeliju spregovoril o sv. Cirilu in Metodu dr. Janežič. Bila je torej res nedeljska maša na prostem pod gorkim kraskim soncem. Ljudje so povečini sledili sveti maši z zbranostjo. Pokazalo se je, da so take maše nekaj lepega in koristnega, če je le potrebna povezava med darovavcem pri oltarju in med verniki. V nedeljo je vse to bilo zaradi dobrih zvočnikov in dobrega vodstva msgr. Jamnika.

Po končani maši in polurnem odmoru se je začel kulturni del proslave. O tem moram ugotoviti, da je bil primerno izbran in podan. Izbran v tem smislu, da je pomagal poudariti vodilno misel celega slavlja: čast sv. bratov in pomen njunega dela za versko in kulturno življenje Slovanov nasplošno, nas Slovencev posebej. Posamezne točke so bile tudi dokaj dobro podane, ker ni šlo toliko za umetniško višino, za kar prireditve na prostem niso primerne, temveč da se pokaže skupno sodelovanje množičnih zborov in množičnih nastopov, da se doseže mogočen učinek. In to smo v nedeljo doživeli.

Najprej smo videli na odru zelo veliko skupino združenih pevskih zborov s Tržaškega. Koliko je bilo vseh nastopajočih? Stel jih menda ni nihče. Bilo jih je pa gotovo blizu dve sto, saj so veliki oder napolnili. Pod vodstvom prof. Mamola so zapeli tri pesmi: Himno sv. Cirilu in Metodu, nato Opevajmo junaka dva in končno za to priložnost skomponirano pesem dr. Hareja Beseda — bratska vez na besedilo prof. Beličiča. Zbor je učinkoval predvsem zaradi svoje množičnosti, pa tudi izvajanje je bilo dobro. V kaki zaprti dvorani bi seveda tudi razne fineše prišle bolj do veljave.

Sledila je zborna deklamacija dijakov, ki so recitali pesem Stanka Janežiča v čast slovanskih apostolov. Oglasil se je tedaj domači župnik M. Živec. Zahvalil se je vsem, ki so pri proslavi pomagali in poudaril tudi naklonjenost zastopnikov cerkvenih in civilnih oblasti, ki so šle na roko bodisi pri obnovi cerkve kot pri današnji proslavi. G. Živcu je odgovoril msgr. Salvadori, ki je v škofovem imenu

pozdravil nedeljsko slavlje in v slovenskem jeziku prebral pismo odsotnega škofa msgr. Santina, ki je bil odsoten zaradi potovanja v Sv. deželo.

Za temi pozdravi so nastopili tržaški skavtje, ker smo na Tržaškem navajeni, da ni večje prireditve, na kateri bi skavtje ne imeli svoje besede. Tudi ti so v svojem stilu in v svoji govorici pozdravili sv. brata. Toda osrednja točka vsega slavlja je bil govor prof. Vinka Beličiča. Ker prinašamo ta govor na uvodnem mestu v današnji številki, ni potrebno, da kaj več o njem povemo. Dovolj da poudarimo, da je Beličičeva beseda odmevala jasna in zanosna in lepi poletni večer in da gotovo ne bo ostala brez odmeva tudi v dušah prisotnih.

Izmed Netržačanov so kot gostje nastopili Goričani, ki so za to priložnost zbrali dokaj močan moški zbor kakih 40 pevcov. Vodil jih je Fr. Valentinič ml. Za svoj nastop so si izbrali troje sicer znanih pesmi: Oj Triglav moj dom, O večerni uri in Pobratimijo, toda v močni zasedbi in pod večim vodstvom mladega dirigenta so izvenele kot nove in prav ubrane na ton nedeljskega slavlja. Pred nastopom goriškega zbora je prisotne v imenu Goričanov pozdravil M. Terpin.

Sonce se je že močno znižalo na nebu, ko so se na odru pojavili igravci Slov. odra, da podajo prizor Sv. Ciril in Metod med Slovani, ki ga je napisal in režiral prof. Peterlin. To ni bila igra v navadnem pomenu besede, temveč radijska igra z dialogi, saj drugače pred tako veliko množico in na odprtem ni mogoče uspešno nastopati. V prizoru je pravilno poudarjeno poslanstvo sv. bratov in pa politični zaplet na dvoru slovanskih knezov Rastislava in Koolja ob prihodu solunskih bratov. Tako je ta prizor dal zaključni pečat nedeljski proslavi v čast sv. Cirilu in Metodu.

***

Ob koncu se spomnimo še prirediteljev proslave. To so Slovenska prosveta iz Trsta ter Zveza pevskih zborov in pa baziški župnik g. Živec ter cela njegova župnija. Vsi ti so imeli veliko dela in truda, da so vse pripravili, uredili in organizirali. Njim moramo biti predvsem hvaležni za lepo slavlje, ki je v srcu marsikoga zbudilo novo upanje in nove sklepe, da moramo še kdaj in še kje drugje imeti slična srečanja zamejskih Slovencev, ki nam je še mar vera in zdrava kultura in ki nam plesi niso ne znak kulturnosti ne prave narodne zavesti. (r+r)

* TELEGRAMI

BONN: Obisk francoskega predsednika De Gaulle v Nemčiji se je zaključil, ne da bi dosegli kakšen pomemben uspeh. Razen izmenjave vojakov in študentov je francoskonemška pogodba ostala mrtva točka. Zgleda, da po obisku Kennedyja niso Nemci več tako navdušeni za De Gaulle. To je bilo obenem tudi zadnje srečanje med De Gaulleom in

Adenauerjem, ki bo v jeseni odstopil. **MOSKVA:** 15. julija se bodo v Moskvi pričela tristranska pogajanja med ZDA, Sovjetsko zvezo in Veliko Britanijo za morebitno sklenitev sporazuma o prekinitvi nuklearnih poskusov. Po sodbi strokovnjakov obstajajo precejšnje možnosti za sporazum. Tudi Hruščev je v govoru v Berlinu izrazil pripravljenost skleniti vsaj delen, če ne popoln, sporazum.

BRUSELJ: Ministrski predsednik Levevre je pretekli teden podal ostavko svoje vlade. Kralj Balduin je odstop zavrnil.

Spor med Moskvo in Pekingom

(Nadaljevanje s 1. strani)

rožitve, medtem ko je kapitalizem še pri življenju, se vdajajo praznim iluzijam. ... Sodelovati z ameriški kapitalisti, pomeni varati narod!»

S podobnimi citati, ki odkrivajo bistvo ideološkega spora med Moskvo in Pekingom, bi lahko nadaljevali. Toda že iz zgoraj navedenih odstavkov je razvidno, da so razlike med obema partijama tako globoke in bistvene, da je sporazum praktično nemogoč. Kvečjemu bodo nadaljevanje pogajanj odložili. Ni pa tudi izključeno, da ne pride že med temi pogajanj do odkritega razdora. V tem slučaju bi se komunistični blok razbil na dva dela. To dejstvo bi imelo dalekosežne posledice na svetovni politični položaj.

Msgr. R. KLINEC:

Slovenske Marijine kongregacije

Ob 400-letnici Marijinih družb

Ženske Marijine družbe na Goriškem

Vse hitrejši razmah so imele na Goriškem deklishe Marijine družbe. Prva teh kongregacij je nastala v Družnici l. 1898. Naslednje leto so se osnovala kar štiri: v Kamnjah, na Libušnjem, v Pevmi in v Ročinju. Nato so si sledile, leto za leto, nove kongregacije: v Podgorju, Levpi in v Grgarju (1901), v Kromberku (1902), v Kobaridu in v Stanjelu (1903), v Velikem dolu (1904), v Novakih (1905) in na Otlici (1906).

Leta 1907 so bile ustanovljene tri deklishe kongregacije: v Batah, v Rihemberku in v Gorici.

Med vsemi temi Marijinimi družbami je pač najvažnejša goriška, ki si je zastavila

namen, da nudi versko, нравno in narodno vzgojo hčerkam slovanskih družin v Gorici in pravtako številnih dekletom, ki so prihajala služiti z dežele v mesto. To kongregacijo je dne 29. novembra 1907 ustanovil stolni vikar Ciril Vuga. Nadškof Sedej jo je kanonično priznal dne 7. decembra 1907. Prvi slovesni sprejem pa se je izvršil dne 25. marca 1908.

Marijansko gibanje med dekleti je zavzemalo vedno širši razmah. Velicaste jubilejne proslave, ki so jo avgusta 1908 ob priliki 50-letnice prikazovanj Matere božje v Lurdu priredile goriške deklishe Marijine družbe, se je udeležilo 17 kongregacij. Samih sedem let pozneje, ob začetku prve svetovne vojne jih je bilo v nadškofiji že 51. V to število niso vključene Marijine družbe vipavskega in idrijskega dekanata, ki sta tedaj bila pod ljubljansko škofijo.

Marijino družbo so zajele vse stanove: fante in dekleta, moše in žene. Vzbrsteli

so posebno Marijini vrtci za deklice in za dečke. Dozorel je čas, da bi se vse kongregacije medsebojno povezale pod skupnim škofijskim voditeljem. Januarja 1914 je nadškof Sedej imenoval dr. Josipa Srebrnič za prvega škofijskega voditelja Marijinih družb.

A vstala je vojna vihra in do tal porušila tudi zgradbo Marijinih družb. Po vojni je bilo treba celiti tvorne in duhovne rane, zidati porušene vasi in cerkve, prebujati v novo življenje prosvetne, politične, socialne in gospodarske organizacije, predvsem pa Marijine družbe, ki so se še najbolj častno izkazale med vojno.

Bila je skupina gorečih duhovnikov, in prvi med njimi štomaški vikar Leopold Cigoj, ki so sprožili živahno marijansko gibanje za poživitev Marijinih družb. Razpravljali so na vseh dekanjskih konferencah, v Zborniku, posebno pa na važnem zborovanju, ki so ga imeli voditelji Marijinih družb oktobra 1921 v Gorici pod

Prijatelji in poznavci današnjega dijaka tožijo nad njegovo površnostjo in plitvostjo. Vsako leto se iz vrst naših solnikov slišijo približno tele besede: »Tako slabih dijakov kot letos pa še nismo imeli; saj se nič ne uče, nič ne delajo, se ne zanimajo za nobeno stvar; so nemirni, nepazljivi in raztreseni...«

Deloma te ugotovitve drže, kajti tudi drugi šolniki se pritožujejo, da se vedno bolj širi »epidemija« površnega učenja in odpor do resnega in temeljitega umskega dela. Torej to dejstvo ni samo specifično slovensko ali goriško, ampak je splošno razširjeno. Kriv pa ni dijak sam; glavna krivda je v okolju, v razmerah, saj ga vse vleče in navaja k raztresenosti, k lagodnosti. Kino, televizija, šport, slikarstvo, vse to je danes v službi človekove komodnosti in udobnosti. Nič čudnega ni torej, če se tudi otroci nalezajo od odraslih in od okolja, kajti »besede mičejo, zgledi vlečejo.« Danes so zelo redki odrasli, ki se bavijo z resnim umskim delom. Še redkejši pa so, ki se zanimajo za duhovni napredek, za vzgojo in probleme mladine, za razna pereča vprašanja. In potem naj bi bili otroci in mladina drugačni!

Uživljanjaželnost v širokem pomenu besede ali življenjski materializem je največja poguba današnjega časa, je rak — rana moderne družbe. Javlja se na vseh področjih človekovega udejstvovanja in v najrazličnejših oblikah, od katerih je lagodnost ali komodnost najnavadnejša in najpogostejša. Razumljivo je, da je tudi šola vključena v območje življenjskega materializma in prilagojena njegovim zahtevam. Staršem so za cilj le uspehi in materialna ugodnost: čim večji prejemki in čim hitrejši napredovanje; čim manj dela in skrbi, zato čim manj otrok; čim udobnejše delo in čim več počitka. Vzgojo otrok usmerjajo k materialističnim ciljem: čim prej v službo in k zaslužku; čim manj napora in trpljenja pri delu in v službi. Šola, kamor pošiljajo otroke, jim je kot nalašč, da se znebijo sitnosti in odgovornosti, da so laže več prosti. Ne briga jih, da bi se otroci kaj naučili, pač pa hočejo, da bi šola spravila njihove otroke čim prej do kakega dobrega mesta.

Razumljivo je, da tudi šolniki niso izvzeti iz tega splošnega toka življenjskega materializma. Le redki so taki, ki jim je šolništvo vzvišeno poklic, ki jim je prvo vzgoja mladine in skrb zanjo, potem šele lastna komodnost ter prilagoditev razmeram in okolju. Premnogi so šolniki le slučajno; ker jim tako najbolj konvenira; ker imajo tako največ prostega časa, da imajo še kak drug postranski zaslužek. Jasno je, da taki »šolniki« vršijo svoj poklic brez duše in vneme; da se otepaajo vsakega izvenšolskega dela v korist učenec, ker morajo imeti čas za druge stvari; taki šolniki so tudi navadno največji oportunisti.

Današnja srednja šola je premalo vzgojna in premalo življenjska. Največ, kar napravi, je to, da skuša mladega človeka natlačiti z znanjem, na dozorevanje njegovega značaja in njegove osebnosti se pa le malo ozira. Toda kaj pomaga gočo poznanje dejstev in suhih števil, če pa ni ustaljene osebnosti in prave zrelosti, ki edina daje vsemu znanju pravi smisel! Matura je žal največkrat kot stiskalnica, ki boče iztisni iz dijakov kar največ mehnično naučenega znanja. Ne pomeni pa meje, onkraj katere bi se študent-človek zazrl v svojo odgovornost do življenja in družbe!

Danes šola ne zajema celega človeka. — Navsezadnje je pa ob današnjem njenem

stanju prav, da ga ne zajame! — Njegovo srčno in moralno vzgojo močno zanemarlja. V življenje pošilja neznačajne izobražence, okrnjena bitja; ne žlahtnih sadov, le trpke lesnike. Kar pa vendarle žlahtnega pride v življenje, je povečini srkalo svoje moči iz drugih in drugačnih tal.

V tem je tragika velikega dela naše šolske mladine, da je preveč zanemarljena v dobi, ko zlahka zaide v nevarne blodnje in v svojsko sanjavost. Ta mladina ne vidi pravih idealov, ne dobiva jasnih smernic. Manjkajo ji pravi voditelji, pravi vzgojitelji, ki bi ustavili njeno zletavanje iz skrajnosti v skrajnost, preprečili neprimerno mladostno izživljanje. Tako postaja brezbržna, brez volje, vključuje se v tok uživanjaželnosti. To izrabljajo materialisti, jo lovijo v svoje mreže in jo pod krinko slepih obljub vodijo k svojim ciljem, kjer ni prostora za svetle ideale, za vero, za Boga.

DRIN

Radio Trst A

Teden od 14. do 20. julija 1963

Nedelja: 9.30 Sonce in dež v slovenski pesmi. — 10.00 Prenos sv. maše iz stolnice sv. Justa. — 11.15 Oddaja za najmlajše: »Zvesti plešec«. — 12.00 Slovenska nabožna pesem. Cerkveni zbor iz Doberdoba. — 12.15 Vera in naš čas. — 18.00 Kino-klub, filmski svet v besedi in glasbi. — 21.00 Folklorizacija z vsega sveta. — 21.30 Skladbe za godala.

Ponedeljek: 11.45 Ameriški odmevi. — 12.15 Iz slovenske folklorizacije: »Trauce so že zelene - Košnja«. — 18.30 Sodobni italijanski skladatelji: Ottorino Respighi. — 19.15 Izvenevropska sporna ozemlja: (3) »Linija Mac Mahon«. — Zoltan Kodaly: »Hary Janos«, spevoigra.

Torek: 12.15 Potovanje po Italiji. — 18.30 Slovenska simfonična glasba. — 19.00 Flavi- v- Bruno Dapretto. — 19.15 Z mamico po sončnih stezicah. — 21.00 Znameniti gorniki v Julijskih Alpah: (1) »Baltazar Hacquet«.

Sreda: 11.45 Glasbeno potovanje po Evropi. 12.15 Za naše žene. — 18.30 Simfonične pesnitve. — 19.00 Tenorist Mitja Gregorac. — 19.15 Scipio Slataper: »Moj Krass«. — 21.00 »Vsakdo ima svojo postavbo«, radijska drama.

Četrtek: 11.45 Jugoslovanski orkestri in pevci. — 12.15 Znameniti gorniki v Julijskih Alpah: (1) »Baltazar Hacquet«. — 19.00 Pevski zbori Julijske Benečije in Furlanije: Zbor »Vittorio Veneziani«. — 19.15 »Potovanje na mesec«, dramatisirana zgodba. Tretja slika. — 21.00 Simfonični koncert orkestra Tržaške filharmonije.

Petek: 11.45 Italijanski akvarel. — 12.15 Pogled na svet. — 18.30 Iz del dunajskih klasikov. — 19.00 Pianist Gabrijel Devetak. Marian Lipovšek: Trije improptuji. — 19.15 Zlato, tisočletni vladar sveta: (3) »Zlato v rimski državi«. — 20.30 Gospodarstvo in delo. — 21.00 Koncert operne glasbe. — 22.00 Doba odjuge v sovjetski književnosti: (3) »Uporabljene teme«.

Sobota: 12.15 Za naše žene. — 15.30 »Pesek v oči«, komedija v dveh dejanjih. — 19.15 Na počitnicah: 3. oddaja. — 20.45 Zbor iz St. Mavra, ki ga vodi Gabrijel Devetak.

„Katoliški glas“ v vsako slovensko družino!

sebo ne potem ko je fašizem ukinil Prosvetno zvezo in razpustil vsa izobraževalna društva. Vse slovensko organizirano življenje se je preneslo v cerkev in vključilo se tako ostremu policijskemu pritisku so Marijine družbe imele svoje shode, seje, zborovanja in prireditve v zakristijah ali v dvorinah tik cerkve ali v župniščih.

Msgr. Cigoj je organiziral zelo načrtno ves ustroj Marijinih kongregacij in je preko dekanjskih voditeljev skrbel, da so se poživljale in na novo ustanovljale vedno nove družbe. Po njegovi smrti l. 1935 je prevzel škofijsko vodstvo msgr. Mirko Brumat, ki je z enako požrtvovalnostjo nadaljeval z delom, tako da je l. 1942, ko so plameni druge svetovne vojne zajemali naše kraje, delovalo na Goriškem: 77 deklisih, 31 ženskih in 11 mladeniških Marijinih družb; Marijinih vrtcev pa je bilo nad 120. Vseh organiziranih Marijinih otrok je bilo kakih 12.000.

(Se nadaljuje)

